



mely a kere-kedelmi politika irányítását magához ragadta, erre az ultra terelt. Itt megalkudni csak az érdekek méltányos kielégítésével lehet.

### Magyar nyelv Fiumében.

A fiumei magyar királyi egyes bíróság hivatalos nyelve tudvalevőleg az olasz, de elfogad tengerjogi ügyekben horvát beadványokat is. Csak éppen magyart nem.

Plósz miniszterségének egyik utolsó, de igen érdekes emléke lesz ennek a ferde állapotnak a megszüntetése. A polgári perrendtartást életbeléptető kormány javaslatába u. i. felvett a miniszter egy pontot, amely szerint a fiumei u. n. egyesbíróság megszűnik, helyette járásbíróság állítatik fel s ez a járásbíróság köteles lesz magyar beadványokat is elfogadni és arra magyar határozatot hozni.

Debniszet pridem!

Ha azután lesz egy igazságügyminiszter, aki a magyar nyelvnek a horvát bíróságok előtt is tiszteletet szerez, az lesz méltó a magyar igazságügy legteljesebb hálájára. Plósz kijelölte az utat. Következzék a folytatása.

### Városi közgyűlés.

— Első nap. —

A kitézött tárgyak fontosabbjain tegnap tulesett a város törvényhatósága.

A bizottsági tagok nagy számmal jelentek meg, különösen a választások miatt.

A városi tisztviselők részére is megszavazták a drágasági pótlékot, sokkal kevesebb felszólalással és simábban, mint előre hirdelt.

Hosszabb vita fejlett ki a főutcái ták tervezett kipu sztitása ügyében. S a terv nem sikerült. A törvényhatósági bizottság kimondta, hogy nem engedi megfosztani a Főutczát egyedüli disztétől.

Érdekes volt egyik-másik interpelláció. Az egyik a körül forgott, hogy a kir. adóhivatal

az ex-lex daczára is fizetési meghagyásokat ad ki s a rendőrség pedig segít a finánczoknak a törvénytelenységben. Különösen Gerő főkapitány olyan kijelentéseket tett, ami nagyon is törvényellenes volt. Meg is kapta dr. Adorján Emiltől a megfelelő választ.

Czegledy Jenő a hazard játék üldözését kívánta s itt ismét Gerő Armin tett meglepően naiv kijelentéseket, amilyeneket csak éppen a rendőrség feje nem mondhatott volna el. Ő mit sehallott azokról a dolgokról amit az egész városban nyiltan beszél mindenki! Nem tudja, hogy hol, milyen körben nyomták a kezébe a fegyvert azoknak a szerencsétleneknek akik elég könnyelműek voltak vagyoniukat becsületüket, családjuk jólétét a kártyára tenni. Oh a naivítás netovábbja. A rendőrség nem tud ezekről Majd bekövetkezik még egy pár szerencsétlenség s akkor rájön a rendőrség is, hogy még sem helyes ez a nemtörődömség s ideje volna azokba a belső szobákba is be nézni, ahol tragédiák keletkeznek s ahol annyi család boldogsága eluszott már.

\*

A mai napra még 37 ügy van elintézés végett, de ezek legtöbbje apró dolog s így kilátásunk van, hogy ma befejezik a tanácskozást.

A tegnapi közgyűlés lefolyása a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, dr. Döry Ferencz, Frankó Endre, Frölich János, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Nozák Rezső, Papp Miklós, Schöpplin Ágoston, Sipos Orbán, Stark Gyula, dr. Stokker József, Szokolay Tamás, dr. Várady Zsigmond, dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Baiogh Döme, Beczkay Lajos, Bertsey György, Czegledy Sándor, Czegledy Jeremiás Cser János, Fényes Manó, Déry János, dr. Keeskeméti Lipó, Mihelfi Adolf, Milibák József, dr. Radó Ignác, Schwartz Izidor, Schütz Albert, Széles Lajos, dr. Vueskies Gyula, Vei z Károly, Feldmann Izidor, dr. Friedländer Sámuel,

jai tájékán, vissza Angliába, először is meg kell jegyeznünk, hogy ezek csak egy csapatát képezik a nyugaton költő fecskéknek, egy részét a zephyr e kényeztetett gyermekei hosszú menetnek, melyeknek egy része nem áll meg, mig el nem éri a lapföldi hegyeket, hogy ott az éjféle nap alatt nevelje fel kicsinyeit, mig más fecskék egyáltalán nem mennek keresztül a Földközi-tengeren, hanem kegyes moszlinek házának falain fészkelnek, Éjszak-Afrikában, Tanger vagy Fez-ben.

A nyugati, egyenlítői Afrikából jövő fecskék február közepe táján mennek át a Gibraltári szoroson, illetőleg egészen április közepéig.

Howard Irby ezredes megfigyelése szerint a Gibraltárba legelőször érkezők menten hozzá látnak a fészkeléshez, úgy hogy ezek jóval előbb fészkelnek, mint azon testvéreik, melyek tovább haladnak északra Anglia felé. Mások Spanyolországon át kényelmes uton haladva faluról falura el-el hagyogatják azon társaikat, melyek fajuk bámulatos tudásához képest itt vagy ott ismerik fel ősi lakhelyüket. Sevillában a fiókkák áprilisban kelnek ki, mig Angliában a nagyobb rész csak április 10-ike táján érkezik meg s csak május közepe után rak tojást.

A fülemilék április közepe táján mennek át a szoroson, ami megfelel az Angliába érkezés idejének. Minthogy pedig ezek az édes énekesek igen messze telelnek valahol az aranypart tájékán, azt kell következtetnünk, hogy a fecskéktől elütően egyfolytában, minden haladék nélkül mennek át Spanyolországon. (Vége köv.)

Haller Ede, Lövenstein Zsigmond, Moskovits Miksa, Resman Mór, Schwartz Antal, dr. Tóth Ferencz, Ulmann Sándor, dr. Veisz Márton, Aufrecht Mór, ifj. Berger Sámuel, Bartsch Sándor, Farkas Izidor, Füchsl Mór, Guttmann József, dr. Gyémánt Jenő, Harmathy Károly, Huzella Gyula, Incze Lajos, Janky József, dr. Kazay Kálmán, Kiss Elek, Kugler Albert, Kiss Károly, Léway Zsigmond, Levittér Miksa, dr. Mihelfi Lajos, Miskolc Barnabás, Molnár Lajos, dr. Moskovits József, Moskovits Mór, Munk Jakab, Müller Salamon, Nyíry György, Oláh Ferencz, Plesz Aron, Poyvár János, Rendes Vilmos, Rádl Ödön, Id. Rimanóczy Kálmán, Ifj. Rimanóczy Kálmán, Sebestén Lajos, dr. Schweiger Ede, Steiner M. Albert, Ternyei Antal, Veinberger Jakab, Veiszlovi s Adolf, Veiszlovits Lajos, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy István, Szűts Dezső, Eleméry Ferencz, Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Márton, dr. Grám Károly, Sztarill János, Szánthó Lajos, dr. Baróthy Akos, Kőszeghy József, Ragány János, Markovits Sámuel, Szóts Géza, Papolezy Ferencz, Jablonszky Emil.

A közgyűlés megnyitása után Bordé Ferencz főjegyző felolvasta a polgármester havi jelentését, amelyből már közöltük az érdeke sebb adatokat.

Felemlíti még a jelentés, hogy a pénztár kezeléséről és ellenőrzéséről készített szabályrendelet-tervezetet a július havi közgyűlés elé terjeszti a tanács, mivel a pénzügyi bizottság egy ad hoc bizottságot küldött ki, hogy a pénztári és számvevői hivatalok ügykezelését tanulmányozzák.

### A közgyűlési tárgyak közszemlén.

A jelentéssel kapcsolatosan felszólalt dr. Adorján Emil. Kifogásolja, hogy a közgyűlés tárgyai nem tételnek ki a közgyűlés előtt 24 órával. Szerdán csak délután 5 órakor tekint hette meg az aktákat. Kéri a polgármestert, hogy a törvény értelmében intézkedjék. Ha kevés az idő az ügy előkészítése után a darabok lemásolására, tartsák meg előbb az állandó vá lasztmányt. Másként a kellő időben nyilvános ságra ki nem tett ügyeket meg fogja felebbezni.

### A kőműves sztrájk.

Rendes Vilmos ugyancsak a polgármesteri jelentés kapcsán szólalt fel. A jelentésben nincs megemlítve, hogy mily körülmények között szünt meg a kőműves sztrájk. Az építő ipartársulat megbízásából szólal fel és ismerteti a sztrájkot, amely az egész városra óriási veszteség volt. Nyolcz hét alatt 400,000 korona veszett el munkadíjban; ennyivel kevesebb volt a forgalom a városban. Ezenkívül a rokon iparágak: asztalos, lakatos, mázólok stb. sokat szenvedtek, mert az építkezések szünetelése miatt nem volt megrendelésük. Ilyen sztrájk még sehol nem volt. Ismeri a bérharczot, de it nem az volt. Két egyesület harczolt együtt s egy harmadik, a kőművesek szüntették be a munkát. És a hatóság ezt túrte. A miniszter kiküldötte pedig két óra alatt el tudta intézni. Morvaországból drágán kellett munkásokat hozatni. Mikor a dolgozó munkások megvédését kérték az építők, a polgármester megtagadta a védelmet. Így a főispánhoz mentek, s az biztosította a védelmet. A nagy közterhekért elvárhatják a hatóságtól, hogy a kik dolgozni akarnak, megvédessenek. Kéri, hogy a jelentést ne vegyék tudomásul, hanem a jövő gyűlésre tárgyalásra tűzzék ki. Indítványozza továbbá, hogy a kereskedelmi miniszternek intézkedéseit ért köszönetet szavazzanak. (Zaj. Ellentmondások) Ép így szavazzanak köszönetet a főispánnak gyors intézkedéseért. (Zajos ellenzés.)

Rimler Károly kijelenti, hogy gondoskodni fog, miszerint ezután a közgyűlési tárgyak a kellő időben a bizottsági tagok rendelkezésére álljanak. — A Rendes Vilmos felszólalására megjegyzi, hogy csak azt teheti fel szavazásra: elfogadják-e a polgármesteri jelentést. A többire nézve Rendes Vilmos adjon be önálló indítványt.

A jelentést a többség elfogadta, de ellenpróbat nem rendelt el a polgármester, amiből

Mikor Slatin Pasa a Máhdi foglya volt, lánczokba verve, s várva a halált mindennap, egyszerre csak fölhiáltak, hogy jelenjék meg az emírek és prófétájuk tanácsa előtt Omdurnanban. A tanácssteremben ültek a földön szanaszét, a Máhdi elnökölven közöttük. Nyilván valami fontos dolognak kellett történnie s Slatin gyanitása annál szilárdabb lón, mert igen komolyan látta az emírek magatartását.

Miután az emírek morogtak valamit maguk között, egyikük átadott neki egy kis ércszelenczékét, kinyitva; akkorát, mint egy pisztolytöltény, hogy vizsgálja meg. Azután egy kis pergamentet adtak neki melyen írás volt, három nyelven, orosz, német, meg franczián, hogy fordítsa le. Ez könnyű dolog volt neki, nagy könnyebbségére olvasta el. Az író neve és címe után a következők voltak olvashatók: »Ez a daru ezen a tanyán kelt ki, Tauridában, Dél-Oroszországban. Akárkinek esnék a kezeibe e madár, mihelyt elhagyta ezt az országot kérem, tudassa velem.«

A daru Dongolában decemberben lőtték, s a küldeményt meglelvén a Máhdihoz vitték. Déloroszországban szeptemberben eresztették volt szabadon. Azt lehet tehát következtetnünk, hogy téli tartózkodási helye Dongola volt, három ezer mértföldnyire a helytől, ahol kikelt. A Máhdi és társai meg voltak elégedve a turcsa magyarázattal, ámbar valóban nem tudtak egyéb magyarázatot találni arra, hogy miként vesződhetik valaki ilyesmivel, minthogy ez is »egyike a hitetlenek ördöngösségeinek.«

Ha követjük az angol fecskéket, aminthogy most már képesek vagyunk rá, téli hazájukból valószínűleg a Niger eredete vagy Guinea part-

folyólag Rendes és még többen utólag azt állították, hogy a kisebbség határozatát mondta ki a polgármester.

### A választások.

Sorra került a megüresedett I. oszt. alkapitányi, valamint egy II. oszt. és egy III. oszt. számtiszt állások betöltése.

Az I. oszt. alkapitányi állásra jelöltettek: *Eleméry Ferencz* aljegyző és *Szöke András* II. oszt. alkapitány. (*Juricskay Barna*, *Giraud Árpád* és *Pásztor Bertalan* pályázataikat a közgyűlés előtt visszavonták.)

Egyhangulag, éljenzéssel, szavazás nélkül *Eleméry Ferencz* választott meg I. oszt. alkapitányául.

Az II. oszt. alkapitányi állásra jelöltettek: *Garay Géza*, *Novák József* és *Erdélyi Bernát*.

A választás szavazás után történt. Beadtak 105 szavazatot s ebből kapott

Garay Géza 57,  
Novák József 26,  
Erdélyi Bernát 19

szavazatot s így *Garay Géza* választott meg. (Három szavazat érvénytelen volt.)

A III. oszt. számtiszt állásra jelöltettek: *Bige Béla*, *Erdélyi Kálmán*, *Juhász Elemér* és *Déry Endre*.

*Bige Béla* 42 szavazattal megválasztott.

### A tisztviselők drágasági pótléka.

A városi tanács előterjesztést tett, hogy tekintettel a mostoha megélhetési viszonyokra és a nagy drágaságra, a törvényhatóság a folyó évre az összes városi tisztviselők és alkalmazottak fizetésük 10 százaléka arányában drágasági pótlékot szavazzon meg.

*Balogh Döme* ellene van a drágasági pótlék megszavazásának, mert nem tartja igazságosnak, hogy kölcsönből adjon a város drágasági pótlékot. De ha mégis megadják, mellőzzék a határozati javaslatot s csak a 2000 koronán aluli fizetésűeknek adjanak 5 százalékos drágasági pótlékot.

*Dr Friedländer Samu* igazságosnak tartaná, hogy a nagyobb fizetésűek kevesebbet kapjanak, mert a drága élelmiszerekből a kisebb tisztviselők többet fogyasztanak. De itt a drágasági pótlék csak cím s a valóságban arról van szó, hogy a tisztviselők fizetését javítsuk néhány százalékkal. Ezért elfogadja a tanács javaslatát.

A többség a 10 százalékos pótlékot megszavazta.

### A főmérnök személyes pótléka.

A közgyűlés már korábban megszavazott *Köszeghy József* főmérnöknek évi 2000 korona működési pótlékot a közuti alap terhére. A miniszter azonban nem hagyta jóvá, hogy a közuti alap ezen pótlékkal megterheltsék. Az ellen azonban nincsen kifogása, hogy a város más fedezetet jelöljön ki a főmérnök pótlékára. A tanács javasolja, hogy a 2000 koronát a vízvezetési alap terhére szavazzák meg.

*Weisz Károly* komikusnak tartja a tanács javaslatát, mert a sok régi tisztviselő mellőzésével egyet kiszakítani s külön javadalmazni nem szabad. Felemlítette, hogy a tanács a vízvezeték létesítésénél azt ígérte, hogy a művelődésműködésének esetén leszállítják a vízdíjakat. Most meg arra jönnek, hogy még kölcsönt kell felvenni a vízvezetékre s mégis 2000 koronát akarnak adni egy tisztviselőnek.

*Balogh Döme* szintén a javaslat ellen van. Az országban Nagyváradon van a főmérnöknek legnagyobb fizetése. Köszöni a tanácsnak, hogy ígérete ellenére, amikor megtakarítás van, annak mindjárt keresnek helyet. Régi tisztviselők vannak, akiknek igazságosabb volna a fizetés-emelés. Nem fogadja el a javaslatot.

*Dr Várady Zsigmond* azt fejtegeti, hogy volt egy éra, mikor a városi mérnöki hivatal elmaradva volt, a rendetlen vezetés miatt. Hivatkozik néhai *Justhra* és az ő küzdelmeire. Ma más viszonyok vannak. Féltő, hogy a főmérnököt elveszítik s ismét a régi korszak

kerülhet vissza. Ezért fogadja el a javaslatot.

*Dr Stokker József* nem szavazza meg a javaslatot, mert az a többi régi tisztviselőre igazságtalan.

*Sipos Orbán* úgy látja, hogy itt tulajdonképpen arról van szó, helyes-e a kijelölt alap. Nézete szerint helyes s ezért fogadja el a javaslatot. Minden tisztviselő megérdemelné a fizetésjavítást, de nincs rá alap. Ez pedig nem ok arra, hogy ha egészre nincs fedezet, egynek se adjunk.

*Déry János* indokolja, hogy miért nem szavazza meg most ép úgy, mint a múltkor, a pótlékot.

*Huzella Gyula* viszont azt fejtegeti, hogy miért szavazza meg a javaslatot. A város ép olyan vállalkozó, mint egy magántársulat. A főmérnöki állás a legfontosabb, mintegy üzletvezetője a külső városi dolgoknak. A városnak magától kellene a főmérnök fizetését emelni. Ha ezt nem teszi, nem csodálkozik, ha a jó erő másfelé kíváncsodik.

*Dr Döry Ferencz* rövid hozzászólása után *dr Hoványi Géza* rámutat, hogy akik most a többi tisztviselő miatt nem szavazzák meg a pótlékot, sohasem szavaznak meg semmi fizetés-emelést. Örömmel üdvözlö az a napot, mikor az általános fizetésemelést betervezik, mert reméli, hogy akkor fedezetet is találnak rá. Csak olyan terheket fogad el, amit megbír a város. *Balogh Döme* egyik kártyával agyonüti a másikat. Ne játszanak a dolgokkal, hanem komolyan vegyék a város ügyeit.

*Dr Adorján Emil* provokációt lát abban hogy a tulajdonról úgy beszélnek, mintha ők nem vennék komolyan a dolgokat. Ők is javítani akarják a tisztviselők helyzetét, de nem elviselhetlen terhekké, hanem személyzet leszállítással. Ötletszerűen nem szavaznak tételeket. Kívánják a fizetés javítását, de helyes besztás mellett, nem a polgárság túlterhelésével. Ezért vannak aggodalommal a tanács javaslataival szemben.

*Balogh Döme* személyes kérdésben szólal fel, s visszautasítja a kétszínűség vádját.

A többség a tanács javaslatát elfogadta.

### A villamos átalakító telep.

A tanács előterjesztette a villamos vasut részére szükséges áramszolgáltatás folytán berendezendő áramátalakító telep szállítására megtartott nyilvános árlejtés eredményét. Javasolja, hogy a munkálatokat a *Ganz-czégnek*, mint legelőnyösebb ajánlattevőnek adják ki. Az accumulatorház építésére pedig nyilvános árlejtést tartssanak.

*Dr Friedländer Samu* kérde, hogy biztos-e már a város abban, hogy kiépítik a villamos vasutat.

*Rimler Károly*: a városi vasut nyilatkozott, hogy 1906. február 1-ére szüksége van az áramra. Ha nem venné igénybe ekkor az áramot, a befektetést köteles lenne megfizetni.

A tanács javaslatát elfogadták.

### Per a gázgyár ellen.

A tanács felhatalmazást kért, hogy a légszuszgyárral kötött szerződés lejártá folytán a jogviszony szabályozása czéljából két irányban is pert indíthasson a város nevében a gázgyár ellen.

A felhatalmazást megadták

### Nem lesz fapusztitás.

Ezután előterjesztette a tanács a fő-utcai fák kivágására vonatkozó javaslatát. A tanács annyiban tette magáévá ifj. *Rimanóczy Kálmán* indítványát, hogy csak a *Sal Ferencz-utcától* a *Páris-patakig* és a baloldalon a *Markovits-féle háztól* a *Muzeum-utczáig* javasolja a fák kivágását.

Ifj. *Rimanóczy Kálmán* ismerteti egy szakember, a püspökségi főerdész nyilatkozatát, arra nézve, hogy a fának csak 10 százaléka sérült kívül, különben még sokáig díszítik a Fő-utczát, s nagy hiba volna azokat kivágni. Műszaki szempontból is fejtegeti, hogy nem szükséges azokat a burkolás miatt kivágni. A

Fő-utca ezen baloldali része úgy is jobbára kerítés s még eltakarja ezek sivárságát.

*Köszeghy József* fentartja eredeti álláspontját, mely úgy a tanács, mint a szakbizottság és *Rimanóczy* indítványával ellenkezik. Kevés vizet kapnak az aszfalt mellett a fák s kipusztulnak. A megtakarítás sem fontos, mert csak 20.000 koronáról van szó, félmillió kiadásnál.

*Dr Adorján Emil* trázisnak tartja a főmérnök érveit. Pénzügyi szempontból is fontos a fák meghagyása, mert a 30.000 koronán kívül a fentartásnál is jelentékeny megtakarítást érünk el. Hivatkozik *Berlinre*, *Párisra*, ahol sokkal nagyobb forgalom keskenyebb utvonalon jól lebonyolítottatik. A tanács javaslatát a *Rimanóczy* pótlásával elfogadja.

A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát, a *Rimanóczy* pótlásával s e szerint csupán a *Sal Ferencz-utca* és a *Párispatak* közötti részen vágják ki a fákat, ellenben a Fő-utca külső részén mind meghagyják.

### Interpellációk.

Fél 7 óra telé járt, mikor rákerült a sor az interpellációkra.

#### Fizetési meghagyások az ex-lexben

*Dr Adorján Emil* az iránt szólalt fel, hogy az ex-lex Jaczára a kir. adóhivatal fizetési meghagyásokat küld kézbesítés végett a rendőrséghez. A polgármester ezeket visszaküldte az ex-lexre való hivatkozással, de a pénzügyigazgatóság azzal küldte ismét vissza, hogy ha az anyagi felelősség elévülés esetén a rendőrségre hárul. Így aztán késbesítették a fizetési meghagyásokat. Kérde, hogy van-e tudomása a kézbesítésekről a polgármesternek s akar-e intézkedni a törvénytelenség megszüntetése iránt.

#### A kéményseprő kerületek szaporítása.

Ugyancsak *Dr Adorján Emil* a kéményseprő kerületek szabályozását kéri. Három éve huzódik ez az ügy. Szükséges a kéményseprő kerületek szaporítása, mert a város megnövekedett. Nyolcz kerületet csináljanak s adják bérbe mindet, legalább 1000—1000 korona bejön belőle. A reáljog fenakadály, mert egy kerületet választ a reál-jog tulajdonosa. Erre van már praecedens: *Hajlandó-e* a polgármester 3 hónap alatt a szabályrendeletet betervezni a közgyűléshez.

#### A villamos telep végleszámolása.

*Balogh Döme* a villamos telep építéséről a végleszámolás közreadását kívánja. Nyomaszák ki s küldjék szét a bizottsági tagoknak. Az újabb befektetéseket is specifikált tételekkel számolják el.

#### A hazardjáték ellen.

*Czeplédy Jenő* volt az utolsó interpelláló. Járványszerűnek mondja a városban mindjobban lábrakapott hazardjátékot, amely az előkelő körökből szedi áldozatait. Szomorú példák vannak erre csak a közel multból is. Kéri a polgármestert, hogy a hazardjáték üldözésére és megszüntetésére utasítsa a rendőrséget.

#### A polgármester válasza.

*Rimler Károly* polgármester elismeri, hogy a fizetési meghagyások kézbesítését megszünteti, de arról nem tud, hogy mégis kézbesítették azokat. Intézkedik a kézbesítések megszüntetése iránt. — A kéményseprői kerületek rendezése nehéz kérdés, tanulmányozzák s három hónapon belül a szabályzatot előterjesztik. — A villamosmű építésére a végleszámolás 1 és fél éve megtörtént a miniszteri kiküldött közbejöttével. Legközelebb okmányolva ezt is előterjeszti a tanács. — A hazardjátékról csak általánosságban hallott, de pozitív adatokról tudomása nincs. Amit tehet megteszi ez irányban.

*Gerő Armin* főkapitány a fizetési meghagyások kézbesítésére megjegyzi, hogy azok a kiadó elnézéséből történtek. A rendelkezéseknek eleget kell tenni különben s nem bírálhatják el, hogy mit küld a kir. adóhivatal kézbesíteni. (Ellentmondások.) — A hazard-

játék meggátolására a törvény határain belül mindent megtesz, de azt megakadályozni nem lehet. Az egész világon játszanak. Ez olyan szenvedély, mint pl. a párbaj.

Dr. Adorján Emil fejtegeti, hogy a fizetési meghagyások kézbesítése törvénytelen. Erősen elítéli a főkapitány kijelentését. A törvényhatóságoknak örködni kell az alkotmány megtartására.

A polgármester válaszait tudomásul vették s este 7 órakor a gyűlést az elnök azzai zárta be, hogy a még hátra levő ügyeket ma, pénteken délután tárgyalják.

## UJDONSÁGOK.

### A koronázás évfordulója.

Tegnap volt a király koronázásának harmincznyolczadik évfordulója. Az emlékező napot ez uttal is szokott módon ünnepelték meg az országban. Budapesten az állami, városi, megyei, középületek, az egyetemek, iskolák, konzulátusok és a dunai hajók lobogódiszt öltöttek. Az állami és községi iskolákban a tanárok s a növendékek együtt ünnepelték az évfordulót, amelynek jelentőségét hazafias beszédekben méltatták.

A budavári koronázó *Mátyás-templomban*, délelőtt 10 órakor ünnepélyes mise volt, amelyet dr. Nemes Antal pápai praelátus pontifikált fényes segédlettel. Ez alkalommal is azokat a misemondó ruhákat használták, amelyek az 1867-iki koronázáskor voltak használatban s amelyeket a király és megboldogult királynéknak ajándékoztak a templomnak. A misét a kerületi előliárosság tagjai és nagyszámú közönség hallgatta végig, míg a várbeli iskolák növendékei a tanáraik vezetése mellett voltak jelen.

A királyi várpalota *Szent István-templomában* reggel 9 órakor tartották meg az ünnepi nagymisét. Ez alkalomból a templom összes csillárait felgyújtották s az oltárt virágokkal díszítették fel. A templom első padsoraiban foglaltak helyet az udvarnagyi, várkapitánysági tisztviselők, azután ott voltak a testőrség legényei teljes díszben s az udvari szolgaszemélyzet. A misét dr. Demény Dezső udvari káplán mondta, mely alatt a templomi énekkar szép egyházi dalokat adott elő.

A koronázás évfordulóját *Nagyváradon* is megüzték az iskolák. Többek közt megemlékezett az nevezetes évfordulóról az állami *főreáliskola* ifjúsága. Az egybegyűlt növendékekhez *Pálffy Béla* hittanár intézett beszédét.

\* **Az új olasz-i plébánia templom megáldása.** Az olasz-i díszes új római kath. plébánia templom belső munkálatai is már annyira előrehaladtak, hogy néhány nap múlva a szép tágas templom teljesen készen lesz a hívek legnagyobb öröme. A templomépítő bizottság tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy az új plébánia templom ünnepies megáldása *június hó 29-én Péter-Pál apostolok ünnepén* fog végbemenni.

\* **Dr. Karácsonyi János beigtatása.** A nagyvárad latin szertartású székeskáptalan legifjabb tagját, az irodalmi stallumra kinevezett dr. *Karácsonyi Jánost*, kedden, június 13-án a reggeli kilencz óras nagymise után igtatják be a székesegyházban új méltóságába.

\* **Rózsáünnep a városi árvaház javára.** Pünkösd hétfőjén és keddjén nagyszabású rózsakiállítás rendezt. Des *Echerolles-Kruspér Sándorné* szül. *Gerliczy Stefánia* bárónő városunk jótékony intézményeinek legfőbb támasza. A rózsakiállítás a Sport-téren lesz, katonazene közreműködésével. Mindkét napon délután 4—7-ig fog a katonazene hangversenyezni. A Sport-tér köröndjén három sátor

lesz felállítva, kettőben lesznek a szebbnél-szebb rózsák felhalmozva, egyben pedig cukrászda nyer elhelyezést. Amellett, hogy az illatos rózsák fogják a közönséget gyönyörködtetni, nagy vonzerőt fog gyakorolni az, hogy ifju, üde, bájos urileánykák serege fog a rózsakiállítás virágot árulni. A buzgó elnökné, *Echerollesné* mintegy nyolczvan uri leánykát nyert már meg az ügynek. A belépti-díjat igen csekély összegben, 60 fillérben állapította meg a rendezőség. Azonkívül gyermek-jegy is lesz kibocsátva 20 fillérért. A jövedelem a városi árvaház és a felállítandó izr. árvaház között lesz felosztva. Özr. Des *Echerolles-Kruspér Sándorné*, a városi árvaház elnöknője rendkívül sokat buzgólkodik napok óta, hogy a kiállítás minél sikerültebb legyen. A pártfogás bizonyára nem marad el városunk minden szépért, nemeseért lelkesülő közönsége részéről s a város árváinak tekintélyes összeget fog eredményezni a kiállítás. Özv. Des *Echerolles-Kruspér Sándorné* felkéri a virágárusításra felkért uri leányokat, hogy holnap, szombaton délután fél 6 órára a városház bizottsági termében megjelenni sziveskedjenek, a teendőket megbeszélése végett. Ugyancsak vettük a kiállításra vonatkozólag a következő kérelmet:

Azon kérelemmel fordulok a város nemeszívű közönségéhez, hogy mint a múltban, úgy az idén is sziveskedjenek a rózsakiállításhoz rózsákkal hozzájárulni. A rózsákat kérem a Pannonia szállóba hétfőn és kedden a déli órákban eljuttatni, hol azokat a rendezőség részéről két urhölgy fogja átvenni.

Özv. Des *Echerolles Kruspér Sándorné.*

\* **Választások a városnál.** A tegnapi választások folytán Nagyvárad városánál egy III-ad aljegyző és egy III-ad oszt. számvevői állás üresedett meg. Erre nézve a pályázatot a napokban írják ki s a választást a júliusi közgyűlésen ejtik meg a megüresedett állások betöltésére.

\* **A görög kath. püspöki palota fölszentelése.** Megirtuk már néhány nap előtt, hogy dr. *Radu* Demeter nagyváradí gör. kath. püspök, a *Szent László-téren*, a régi püspöki lak helyén emelt igen szép székházát vasárnap délelőtt nagy ünnepélyességgel szentelteti fel. A felszentelési aktus s a vele kapcsolatos egyéb ünnepség, vendégek meghívása, diszebed előkészületei folyamatban vannak. A palotában sűrűnek-forognak a munkások, takarító férfiak s asszonyok s végzik az utolsó teendőket. Most van rendezés alatt a remek, rengeteg értékes könyvet magában foglaló könyvtár is. A palota felszentelésének ünnepségére Nagyváradra érkeznek *Radu* püspök vendégeiül apszai *Mihályi Viktor* v. b. t. t. balázsfalvi gör. kath. érsek és *Hosszu* Vazul lugosi püspök. *Radu* püspök meghívta palotája fölszentelésére a vallás- és közoktatásügyi kormány fejét *Berzeviczy* Albert minisztert, kit *Várad* L. Árpád cz. püspök, osztálytanácsos fog képviselni. Jelen lesz továbbá az egyházmegyei négy főesperes *Ardelean*, *Bozintán*, *Lázár* és *Suta*. A vendégek már szombaton megérkeznek. *Mihályi* érsek már pénteken megérkezik. Az ünnepség szent misével kezdődik reggel 9 órakor a görög kath. székesegyházban, s azon *Mihályi* érsek fog pontifikálni *Hosszu* és *Radu* püspökök, a gör. kath. káptalan tagjai, a négy főesperes s az udvari papság segédletével. Mise után a papság s a vendégek a palotába vonulnak s megtörténik a fölszentelés, utána megtekintik a palotát. Délben fél 2 órakor pedig nagyszabású dísz-

ebédet ad *Radu* püspök a palota disztermében, melyen mintegy nyolczvanan hivatalosak. *Radu* püspök a palota szentelési ünnepségre meghívta a város és vármegye vezető ténfiat a katonai helyőrség legfőbb tisztjeit, az államhivatalok, tanintézetek fejeit, a latin szert. káptalan több tagját, a gör. kath. társadalom több előkelő tagját és a sajtó képviselőit.

\* **A belügyminiszter intézkedése a nyakszirt merevedésről.** Érdekes rendelet érkezett tegnap a polgármesterhez. A rendeletben a belügyminiszter, tekintettel arra, hogy a járványos agy és gerinczagyhártalob (nyakszirtmerevedés) a hazánkhoz közel eső Felső Sziléziában tömegesen föllépett s ennél fogva lehetséges, hogy Magyarországon is járvány-szerűen mutatkozni fog, a következőkre hívta föl az összes illetékes hatóságok és orvosok figyelmét:

Azon alkalomból, hogy a járványos agy- és gerinczagyhártalob föllépett, az országos közegészségi tanács javaslara alapján a törvényhatóság figyelmét föl kell hívnom a következőkre: 1. A járványos agy- és gerinczagyhártalob bejelentése kötelező. a betegség első esetre 24 óra alatt ide bejelentendő és a járvány lefolyásáról a szabályszerű félhavi kimutatások terjesztendőek föl. Ezen kívül elvárom, hogy ezen betegség sűrűbb föllépése, illetőleg az első eset után néhány nap múlva mutatkozó újabb megbetegedések esetén a törvényhatóság első tisztviselője engem naponta táviratilag is tájékoztason. 2. A járványos agy- és gerinczagyhártalob, az új tapasztalatok szerint kétségen kívül ragályos természetű betegség. Ragályozás történhetik a beteggel való érintkezés útján, sőt a beteggel érintkezésben volt egészséges egyének és élettelen tárgyak közvetítésével is. Valószínűnek látszik, hogy a fertőző anyag az orr és melléküregeinek nyirkutain keresztül jut el az agy- és gerinczagyhártalobra. Figyelembe véve ezen újabb tapasztalatokat is, a betegség elleni védekezés körül a következők tartandók szem előtt: a) Minden gyanús beteg az egészségesektől azonnal elkülönítendő. A beteg lehetőleg kórházba szállítandó, ha a kellő elkülönítés vagy a kielégítő ápolás az illető lakásán nem vihető keresztül s ha a beteg és hozzátartozói a kórházba szállításra beleegyeznek, a szállítást nem szabad bérkocsin vagy más nyilvános szállító eszközön végezni; ha azonban ez nem volna elkerülhető, a szállító eszköz használat után a hatósági orvos utasítása szerint fertőtlenítendő. b) A beteget a kórházból csak akkor szabad kibocsátani, ha részéről fertőzés veszélye már nem fenyeget. Távozása előtt a beteget meg kell fürösztetni és ruháit is fertőtleníteni kell. c) A beteg lakása a kórházszállítás, illetőleg otthonápolás esetén a betegség lefolyása után azonnal fertőtlenítenendő. d) A beteggel egy lakásban lakó és vele érintkezésbe állott gyermekek a hatósági orvos által megállapítandó időtartamra az iskolából kizárandók. e) A beteggel érintkezésben levő családtagok legjobban azzal védhetik meg magukat a ragályozás veszélyétől, ha különösen kezük tisztaságára ügyelnek, a beteg szobájában nem étkeznek, ott ételt nem tartanak s a lakásban nagy tisztaságot tartanak fenn.

A polgármester a rendeletet kiadta *Baróthy* Akos dr. főorvosnak, aki megfogja tenni a szükséges intézkedéseket.

\* **Kérelem.** A máv. koszoruegyletének ünnepélyt rendező bizottsága felkéri azon koszorusleányokat, kik részvételüket megígérték, hogy vasárnap reggel 7 órakor a kitűzött helyen megjelenni sziveskedjenek.

\* **Megölte a játszótársát.** *Csatári* József 7 éves és *Oláh* Gábor 12 éves gyermekek tegnap délelőtt együtt játszodozva valami csekélységen összevesztek. A nagyobbik fiu, *Oláh* Gábor dühében előbb nekironított a gyermeknek s jól elverte, azután pedig lekapva a falról

apjának forgópisztolyát és azzal agyonlőtte játszótársát. A gyermek a lövés következtében rögtön meghalt. Az ügyben az illetékes hatóság szigorú vizsgálatot indított, de az eljárásnak nem lesz eredménye, mert a gyermeknek korára való tekintettel, nem lehet megtorló intézkedést folyamatba tenni.

\* **Öngyilkos aggastyán.** Nagy-Létáról jelenti tudósítónk, hogy Uj-Léta községben tegnap délelőtt egy nyolczvanéves aggastyán, Máthé Bálint felakasztotta magát. A szerencsétlen ember tettét már csak akkor vették észre, mikor kiszenvedett. Hogy miért lett öngyilkossá azt senki sem tudja; valószínűleg pillanatnyi elme-zavarban követte el tettét. Máthé gazdag ember volt, ki egész vagyonát a községére hagyta. Az esetről jelentést tettek a nagyvárad királyi ügyészségnek.

\* **Az egyetem új rektora.** Tegnap déli tízenkét órakor volt a budapesti királyi magyar tudományegyetemen a rektorválasztás. A rektorválasztó elaktorok rövid tanácskozása után mindannyian Láng Lajosra adták szavazataikat s így az 1905—1906 tanévre ő lesz az egyetector magnificusa.

\* **A párbajjellenes liga felirata.** A nagyvárad párbajjellenes liga nevében tegnap *Hoványi Géza* dr. elnök és *Gáthy Bálint* titkár feliratot küldtek a kultuszminiszterhez, arra kérve őt, hogy lépjen közbe a tanuló ifjuság körében elterjedt párbajmánia megfékezésére. A tanulók között már rég időktől kezdve divat, hogy a közsépiszkolákban történt inzultusokért érettség után fegyveres elégtételt vesznek egymástól. Az ily még gyermekes természetű ügyeket becsületügyi eljárással is el lehet intézni s ezért kéri a liga a minisztert, hogy az iskolai becsületbíróságokba mindig egy tanár is legyen beválasztva. Kéri továbbá a minisztertől, hogy a párbajmánia megszüntetésére kellő törvényes intézkedések tétessenek.

\* **Szétvágta a vonat.** *Röff János* kocsi (Szokoly Tamás ügyvédnél szolgálatban) tegnap este 9 vagy 10 óratájon a vasuti állomáson tul levő átjárónál az 50-ik számú órház előtt valamelyik vonat elütötte és három darabba szétvágta. A szétdarabolt hullát csak éjjeli háromnegyed 1 óratájt vették észre a vasuti alkalmazottak, kiknek telefon hívására *Becsey Ignác* rendőrőrmester ment ki helyszínére, a hulla részeket össze szedette és hullaházba vitette. Ma délelőtt az ügyészség és a vizsgálóbíró valamint törvényszéki orvosból álló bizottság a halálos szerencsétlenség színhelyén szemlét tartott és miután a szemle során meggyőződött róla a kir. ügyész, hogy e halál nem vétkes gondatlanság vagy szándékosság, hanem vigyázatlanság következtében érte a szerencsétlen embert, a bonczolást mellőzte és a temetési engedélyt megadta.

A szerencsétlenül járt emberben fiatal felesége és két piczike árvája kenyérkeresőjüket, egyedüli támaszukat veszítették el, kik most a legnagyobb nyomornak vannak kitéve. Miért is felhívjuk az irgalmas szívek figyelmét az óriási csapással sújtott özvegyre és árváira, kérve őket, juttassanak némi adományt a szerencsétleneknek. Adományokat készséggel fogad el lapunk szerkesztősége is.

\* **A politika örültje.** Tegnap éjjel egy uriasan öltözködött 38—40 évesnek látszó ember állított be a szerkesztőségünkbe s az inspekcziót teljesítő munkatársunknak bemutatva magát; elmondta, hogy ő megtalálta a válság helyes megoldását és ennélfogva megbizta őt a király kabinetalakítással. Most a kabinetjét akarja szervezni s azért jött hozzánk, hogy felkérje szerkesztőnket, hogy vállaljon miniszteri tárczát kormányában. Munkatársunk azzal az ürüggyel,

hogy pár percze el van foglalva ott hagyta a szerencsétlen örültet és mentőkért telefonált. Mikor munkatársunk kilépett a szobából a politika örültje dühöngeni kezdett s követelte kollégánktól, hogy jöjjön vissza és ne menjen pakálni Tisza Istvánnal. A rendőrségtől csak egy óra mulva jött ki két ember, mikorra a nyomdászemélyzet kivezette az utcára a szerencsétlen megbolondult embert.

\* **Az önkéntességi okmányok bélyegmentessége.** Legutóbb a fővárosi magyar királyi pénzügyigazgatóság átirattal arról értesítette a fővárost, hogy a katonasághoz egy éves önkéntesi minőségben való belépéshez szükséges erkölcsi bizonyítvány, valamint az ennek megszerzésére irányuló beadvány vagy jegyzőkönyvi kérelem bélyegkötelesek. Az eddigi gyakorlat szerint azonban a dolog úgy áll, hogy az önkéntesi belépéshez szükséges mindennemű beadvány és ennek mellékletei (belépési bizonyítvány, családi értesítő, szülői beleegyezési nyilatkozat, stb.) mind bélyegmentesek és ezeket az okmányokat idáig mindig bélyegmentesen is adták ki. Ennek okából a kerületi előjárók elhatározták, hogy a szóban forgó kérdésnek kormányhatósági eldöntése végett a tényszerű előterjesztést tesznek, de kimondották egyuttal, hogy addig is, amíg ez a döntés meg nem lesz, addig a kérdéses okmányokat az eddigi gyakorlatnak megfelelően bélyegmentesen adják ki.

\* **Öngyilkos bérkocsis.** *Budzsák József* 33 éves bérkocsis segéd, ki legutóbb Győri Lajos nagyvárad bérkocsisnál volt szolgálatban ezelőtt 5 nappal felakasztotta magát a Félix-túrdó mellett levő *Pecze Szent Mártoni* erdőben. A hullát ma találták meg az ottani csendőrök és a leletről az öngyilkos Nagyváradon lakó családját értesítették, a rendőrségünk utján.

\* **Aki a sirokról lopja a virágot.** *Kovács Agnes* 19 éves napszámosnő ma délelőtt a Nyugytemetőben *Jankai temető* tetten ért, amint *Tanai Zsigmond* sírjáról virágokat tépett. A sírfosztogató leánynak ekkor már 7 rózsza és egy mályva ág volt a kezében. A temetőőr a rendőrségre kísérte a leányt, hol folyamatba tették az eljárást.

\* **Találtak** egy aranynak látszó karperecet. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

## Pannonia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

**KARNER GYULA** vendéglős.

x **Tavaszi kelmékben**, ugyszintén más divatcikkekben gyönyörű választéka van *Klein Menyhért* előnyösen ismert fiatal kereskedő Szt.-László-téri (Holdas templom mellett) üzletében, melyet meglepő olcsó árral árusít, a miért ajánljuk a t. vevőközönség figyelmébe.

x *Kalapok, cipők, fehérneműek, nyakkendők, kesztyűk, harisnyák és mindennemű nyári divatárak* leszállított árral beszerezhetők

**FÁBRY TESTVÉREK-nél**

Fő-utca, Moskovits-palota.

x **A Lloyd orfeum** családok szórakozó helye lett, estéről-estére nagyszámu és előkelő közönség keresi fel és hallgatja végig a *kitűnő orfeum-társulatát*. Előadásain *Tacianu és Czinka* Panna, e két elsőrendű művész még csak néhány napig marad itten, tehát ne mulassa el senkisé is a két különlegességi attrakciót meg-

hallgatni, ezeket látni és hallani kell. Sokat mulat a közönség *Grünau* szellemes és kitűnő kuplén, valamint a bohózatok is igen kacagtatók. Általános tetszés és igen sok taps kíséri *Christeusen* dán énekesnő, valamint *Födör Elza* táncosnő előadásait, nagyon tetszenek még *Vidra Irén, Kaczér Erzs, Caretti Olga* énekesnők és *Tihanyi* komikus is. Diszkrét családi műsor. A helyiség nagyon kellemes és jó levegővel bír, eső ellen védve. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel az igazgatóság.

## IRODALOM.

**Szent Antal imakönyve.** Pádai *szent Antal* tiszteletére a Pázmáneum irodalmi vállalat (Budapest. VIII., Sándor-utca 36.) szépen és izléssel kiállított imakönyvet adott ki, melyben nemcsak P. Sz. Antalhoz van hőven imádság minden alkalomra, hanem az összes r. kath. kéz- és magánajtatosságra való fohászok, imák és é. ekek bennfoglaltatnak. Válogatott tartalom, kitűnő nyelvezet és olcsó ár jellemzik ez új imakönyvet, mely megérdemli, hogy nagyobb figyelemben részesüljön, mint a külföldről beözönlő tucatkiadványok. Ara csinos vászonkötésben 1 40 K, tartós bőrben metsze 2 40 K, párnás bőrben, fehér csontban vagy plüszben 3 40 K; valamennyit dombornyomás és aranyozás ékíti és tokban szállítják.

## SZÍNHÁZ.

### Heti műsor.

Péntek: Koldusdiák.  
Szombat: Boccaccio.  
Vasárnap: Casanova.

**Komlóssy Emma első fellépte.** Komlóssy Emma a budapesti Népszínház kiváló művésznője, ma pénteken este lép fel először a Szigligeti színházban a »Koldusdiák« czimszerepében. Komlóssy Emma a budapesti közönség dédelgetett kedvence ez alkalommal csak két este lesz vendége a Szigligeti színháznak, amennyiben a pünkösdi ünnepeken otthon lesz elfoglalva. — A művésznő ma a »Koldusdiák« s holnap szombaton a »Boccaccio« czimszerepét játssza el. A vendégművésznőn kívül a mai »Koldusdiák« előadásán a főszerepeket *Bárdos Irma, Anday Terka, T. Pogány Janka, Agnelly Irén, Palásthy, Rédei, Bérczi, Bognár, Tihanyi* játsszák. — A holnap szinre kerülő »Boccaccio« előadására már ma pénteken délután 3 óratól lehet jegyeket előre váltani.

## NYILTÉR.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyvárad czipő- és csizmagyár“

**Moskovits Farkas és Tarsa**

kicsinybeni eladási üzletében.

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kézimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

**Moskovits Farkas és Tarsa.**

Telefon: 417.

Szabott áron.

## Bumbera Imre

### polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségű tavasz i** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét **sima, fekete** árúimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Allandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadráták** sokból. Birétum, capuczin, camaura, továbbá Muczetuma legszebb és finomabb selyemből. Továbbá egyedül raktára a mai idény legszebb és legcélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be**.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

**Bumbera Imre,**  
polgári- és papiszabó.

65

## HIRDETÉSEK

jutányos árban  
felvételnek a

„TISZÁNTÚL“  
kiadóhivatalában.

## TÁVIRATOK.

### Politikai hírek.

**Budapest,** június 8. (Saját tud. táv.) Egy bécsi lap szerint *Kvassay* Istvánt a vezérlő bizottsággal folytatott tanácskozása után táviratilag Bécsbe hívták, hol szigorú utasítást kapott, hogy azonnal menjen vissza Konstantinápolyba.

Azt mondják bécsi politikai körökben, hogy *Kvassay* állása is megrendült a budapesti tanácskozás után.

**Budapest,** június 8. (Saját tud. táv.) A fővárosi politikai körökben ma általában *Kossuth* Ferencz vezércikkével foglalkoznak, mely a »*Budapest*«-ben jelent meg.

A vezércikk tartalmát különbözően fogják fel.

### Tisza Bécsbe megy.

**Budapest,** június 8. (Saját tud. táv.) A »*Neue Freie Presse*« írja, hogy *Tisza* István gróf csütörtökön Bécsbe megy a királyhoz kihallgatásra.

### Földrengés.

**Budapest,** június 8. (Saját tud. táv.) Szekutariban tegnap ismét földrengés volt.

### A magyar hadsereg.

**Budapest,** június 8. (Saját tud. táv.) Bécsben a katonai köröknek megváltozott a felfogása a magyar hadseregről. Most már kezdik elismerni, hogy Magyarországnak joga van a magyar hadsereghez, de csak akkor, ha teljesen egyenlő összeggel járul a katonaság fentartásához.

*Andrássy* Gyula gróf, mikor utóljára a királynál járt, azt mondta, hogy Magyarország nem fog kimélni pénzáldozatokat, ha a nemzetnek megadják a magyar hadsereget, melylyel az ország **szabadon rendelkezhet**.

### A norvég király detronizálása.

#### Háborus készülődések.

**Budapest,** június 8. (Saját tud. táv.) Norvégia már régen készült arra, hogy megvalósítja külön konzuli képviselőt, még ha Svédország erőszakkal akarná is azt meggátolni. Ugyancsak régen számoltak már azzal az eshetőséggel is, hogy detronizálják *Oszkár* királyt és ez esetre beavatott körökben *Valdemár* dán herceget emlegették a jövődöbeli norvég királynak. Norvégia nem tart Svédország fegyveres föllépésétől sem. Nagy mennyiségű hadikészleteket halmoztak fel a norvég államférfiak, a határvarakban nagy számmal vannak nemzetőrök, közönséges munkásoknak öltözve. A határt képező *Clommen* folyón át vezető hidak aláaknáztattak. Szóval: Norvégia föl van fegyverkezve és bizalommal néz a jövő elé.

**Stockholm,** június 8. Tegnap este *Oszkár* királyt rosenhali kastélya előtt lelkes óvációban részesítették. Körülbelül 1000 főnyi tömeg vonult fel zenekarral a kastély elé. A király, a királyné, *Gusztáv Adolf*, *Károly* és *Jenő* hercegek, valamint *Ingeborg* hercegnő megjelentek az erkélyen. A zenekar a nemzeti himnuszot játszotta, a tömeg éltette a királyt. A királynak több hölgy virágot nyújtott át. *Oszkár* király barátságosan megköszönte a hódolatot, mire a tömeg csendesen széteszlott.

**Stockholm,** június 8. A helybeli lapok, melyek még megírhatták a tegnapi eseményeket, megállapítják, hogy kitört a forradalom; mert az unio csak Norvégia határozatára fel nem bontható. Erre Svédország hozzájárulása is szükséges.

**Budapest,** június 8. (Saját tud. táv.) Krisztianiából jelentik, hogy a norvég parlament ma elhatározta, hogy feliratot küld a királyhoz, melyben tudatják vele, hogy Norvégiában megrendült a király alkotmányos hatalma s így egyelőre vissza kell vonulni neki a politikától. Norvégia független állam és így nem hagyhatja azt, hogy a svédek a két államot teljesen egybekapcsolják. Eddig nem voltak ellene az uniónak, de már most csak az marad hátra, hogy a két nép között a kapocs csak a barátság legyen.

A norvég országgyűlés felkéri *Oszkár* királyt, hogy engedje az egyik fiát *Károly*-t, vagy ha ezt nem lehet *Vilmost* ki most 21 éves norvég királylányá koronáztatni, de csak azzal a feltétellel, ha

előbb le fog mondani a svéd trónról s csakis Norvégia uralkodója lesz.

Még a parlament a királyhoz intézendő feliratot tárgyalta, addig a norvég nép az Országház előtt ünnepélyes csendben várta az tárgyalás eredményét.

Londonban a magyar válsághoz hasonlítják a norvég válságot s azt hiszik, hogy Magyarországon is ez lesz a vége a sok huza-vonának.

Stokholmból jelelik, hogy *Oszkár* király nem fogadta a norvég képviselőház feliratát vivő küldöttséget.

A király ezt az eljárását azzal indokolta meg, hogy a képviselőház elnöke forradalmat akar csinálni a király ellen.

Megerősítik azt a hírt, hogy a svéd határon mozgósítást rendelt el a király.

A svéd tartalékosok is sürgősen be lettek hívva.

### A háboru.

**Berlin,** június 8. Tokióból megrázó részleteket közölnek a csusimai nagy tengeri csatáról a »*Lokalanzeiger*«-nek. Ezek közül följegyzésre érdemes a következő epizód: Mikor »*Borodino*« lángokban állt és süllyedőfélben volt az »*Asahi*« nevű csatahajó beszüntette a tüzelést. Ellenben a »*Borodino*« még mindig egyik ágyulövés dördült el a másik után. Az utolsó lövés után az orosz hajó elmerült a habokban, de ez a lövés talált. Az »*Asahi*« hajón lévő hét ember megsebesült. Ezek között volt *Morista* japán hadnagy, akinek ballábát tépte le a golyóbis. A hadnagy a kardjára támaszkodva felvászorgott még a fedélzetre ott egy kis papírt kért, hogy japán bajtársainak néhány bucsusót irhasson. A hadnagy ezeket a szavakat írta le: »*Banzaj!* Dicsőséges halállal halok meg!« Ekkor az irón kihullott a kezéből és meghalt.

**Washington,** június 8. (Ruter) Roesevelt elnök ma beszélgetet az olasz nagykövettel és megbeszélésük tárgya főképpen a keletázsiai helyzet volt. Az elnök az utolsó időben az összes nagykövetekkel beszélt e tárgyról. Van ok azt hinni, hogy a hatalmak egyetértőleg akarnak eljárni, hogy békét teremtsenek a távol Keleten.

**London,** június 8. A *Times* pétervári távirata szerint a csár tegnap délután *Carszkoje* Szelóban kihallgatáson fogadta az amerikai követet.

### Oroszország békét keres.

**Bp.** június 8. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: A tegnap *Carszkoje* Szelóba tartott minisztertanács határozatainak alapján a washingtoni és párisi orosz nagykövetet tegnap délután távirati uton értesítették, hogy Oroszország meg szeretné tudni a japánok békefeltételeit.

### A béke.

**Budapest,** június 8. (Saját tud. távirata.) Japán és Oroszország között legközelebb már létre fog jönni a béke mert az oroszok nem pénzzel sem emberrel nem győzik a háboru.

### Az orosz népképviselő.

**Pétervár,** június 8. (Saját tud. táv.) A czárnál ma tíz tagu küldöttsége tiszteltet a Zemsztvónak. A küldöttség az orosz népképviselőt sürgős egybehívását kérte a czártól.

### Nagy tüzek.

**Budapest,** június 8. (Saját tud. táv.) Békés-Csabán ma leégett a gőzmalom. A kár 100.000 korona.

Kassán a közraktár égett porrá. A kár 1.000.000 korona.

## KÖZGAZDASÁG.

## Értéktőzsde.

Budapest, jun. 8.

Osztárhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámloló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514 —
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	649. —
Közúti vasut	— — —	569.50
Városi villamos vasut	— — —	339. —

## A gabonatőzsde határidői.

Budapest, jun. 8.

Buza máj.-ra	— — —	16.16
Buza okt. —	— — —	13.14
Rozs okt.-re	— — —	31.14
Tengeri julius 1905.	— — —	15.08
Zab ápr.-ra	— — —	23.90
Repcze aug.-ra	— — —	23.20

## Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 jun. 8-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118. —
Magyar koronajárdék 4%	— — —	97.85
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	89.15
Magyar földteher-entessitési kötvény 4%	— — —	98. —
Horváth-szlavon földtehermentessitési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	— — —	222. —
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	1.70
Oszták járdék papirban	— — —	100.25
Oszták járdék ezüstben	— — —	100.75
Oszták járdék aranyban	— — —	119.75
Oszták korona járdék	— — —	100.15
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	159. —
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	16.50
Magyar hitelbank részvény	— — —	781.75
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	664.25
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	664.75
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.08
Német birodalmi márka	— — —	11.30
London vista	— — —	954.0
20 márkás arany	— — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

## „Nagyvárad Hítelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 év időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett **törlesztéses jelzálogkölcsönöket** nyújt amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább matózási kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó

számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után **5%-os** fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre

előleget ad. **Az igazgatóság.**

## HIRDETMÉNY.

A »*Biharmegyei takarékpénztár*» 1905. január hó 18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak és **mai naptól kezdve**

## 600 kor. névértékű részvényekre

**kicseréltnek;** és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes elismervény, végül 6 atvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány ellenében **1 db. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**  
Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

*Biharmegyei Takarékpénztár*  
igazgatósága.

## Uj sirkeritési osztály!

Grünwald Jenő

épület- és műlakatos

Nagyvárad, Uri-utca 39. (Saját ház.)

Telefon szám 434

Vizvezetékek és csatornázások.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint 12 év óta fennálló elsőrendű épület- és műlakatos-műhelyemben egy külön osztályt létesítettem

## kizárólag sirkerítések

készítésére, melyben eredeti minták, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelűekig készületben vannak, továbbá vagy 2000-féle mintarajz áll a n. é. közönség rendelkezésére, melyből tetszés szerint választhat.

Az árak tekintetében pedig a legolcsóbb vagyok.

Költségvetéseket ingyen készítek.

A n. é. közönség eddigi bizalmát megköszönve, kérem ez új vállalatomban is szives pártfogását, vagyok

1185. kiváló tisztelettel

Grünwald Jenő,  
épület- és műlakatos.

Uj rendszerű a szalaku takaréklizhelyek.

Mindennemű lakatos munkák és javítások.

## Zöldfa kávéházzal szemben meglepő árengedmény.

MEGVETTÜK A

## SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rófos és női divatáru üzletét a Zöldfa-utcán.

## Teljes eladásra kerül mindkét áruraktár.

Ez alkalommal fontos tudni való, hogy **költözködési idény alkalmával** eladásra kerülnek: *Futó- és szobaszőnyegek, ágyterítők, függönyök, paplanok, asztalneműek, ágyhuzatok, schiffonok és rumburgi vásznak, női és férfi kész fehéreneműek, divatos nap, és esőernyők, finom szövetek és más száz meg száz divatcikkek.*

KOVACS L. és TÁRSA Nagyvárad, Zöldfa-utca, Zöldfa-kávéházzal szemben.

Üzleti helyiségek kiadók!

Üzleti állványok eladók!

## ÉPITKEZÉS ELŐTT.

Az újonnan berendezendő szőnyeg osztályom átalakítása előtt, a még raktáron levő összes **futó, ebédlő** és **szalon** szőnyeget, valamint **szövet** és **csipke függönyöket** eredeti nyári árakban

**kiárusítom.**

**Olcsó eladás alá kerülnek** az idény előre haladása miatt **napernyők**, férfiak és gyermek **kalapok**, angol blous zephirek, francia batisztok, delaineek a legszebb mintákban, valamint blous selymek.

### A már berendezett női divat szalonomban

toilettek a legegyszerűbttől a legfinomabb kivitelig 24 óra alatt is eszközölhető.

A híres Temesvári bőrkecstyük egyedüli elárusítása, különlegességek harisnyák és övekben.

Ezen kedvező alkalom felhasználását ajánlom a n. é. vevő közönség szives figyelmébe

maradtam kiváló tisztelettel

**CZILLÉR IMRE** áruháza Olaszi, Fő-utca.

## Ujonnan berendezett üzlet!

# Wallerstein Fülöp Fiai cég

(B é m e r - t é r.)

Üzletünket kézmű-, divat-, rövid-, és diszárakkal **egész újonnan** berendeztük, van szerencsénk a t. vevő közönségnek erről részbeni és rövidkivonatu árjegyzékünket szives áttekintés végett bemutatni.

Elvünk ezután is finom minőségű árukat olcsó szolid szabott árak mellett kiszolgálni.

### Árjegyzék kivonat:

**Ruha szövetek** 120 széles métere már 30 krtól kezdve.  
**Tiszta gyapju szövetek** 120 széles minden színben 50 krtól 1 frt 50 krig.  
**Costüm kelmék** 140 széles métere 1 frttól 4 frtig.  
**Grenadinok** minden divatos színben 120 széles 1 frt 25 kr.  
**Musslinok** nyári ruháknak nagyon alkalmas tiszta gyapju métere 1 frt.  
**Legújabb félgyapju delaineek** 28 kr.  
**Legújabb gyapju delaineek** 45 krtól 55 krig.  
**Valódi francia delaineek** 65 krtól 75 krig.  
**Selyem árukban** Glória minden szín 50 kr.  
**Pongis** minden szín 68 kr.

**Luisin**, mevrelieu, minden szín elsőrendő 1 forint.  
**Messalin** minden divatos szín 1 frt 40 kr.  
**Blous Selymek** már 50 krtól kezdve 3 frig.  
**Fekete ruhának** való selymekben nagy választék minden árban.  
**Különlegesség** 120 széles Saten de Lyon métere 3 frt 50 kr.  
**Mosó áruk** karton, zephir és levantinok 25 krtól kezdve legjobb kivitelben.  
**Mindenféle bélésárak.**  
**Nagy raktár** vászon, chiffon és kész fehéreneműekből.  
**Dus raktár szőnyeg, függöny és paplanokban.**

A tisztelt közönség nagybecsű bizalmát, melyet eddigi jutános árainkkal és szolid kiszolgálásunkkal eddig is szerencsések voltunk kiérdemelni továbbra is kérjük, vagyunk

kiváló tisztelettel

**Wallerstein Fülöp Fiai.**